

12.01. 2020

Til Folketingets Kulturudvalg

Anmodning om foretræde for Kulturudvalget i forbindelse med sagen om museer og attraktionernes rente- og afdragsfrie lån i Arbejdsmarkedets Feriefond

Baggrund

Som følge af at regeringen i perioden 2013 til 2016 overførte 360 mio. kr. fra AF til statskassen, opstod i 2014 et ønske fra AF's bestyrelse om at ændre vedtægterne, så de afspejlede de væsentlig reducerede midler til uddeling. Vedtægtsændringen, udformet som "Bekendtgørelse nr. 673 af 23. juni 2014", blev tiltrådt af daværende beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S). I bekendtgørelsen blev primært to forhold ændret: 1) bestyrelsen for AF blev halveret, og 2) man ændrede fokus til udelukkende at sikre midler til at støtte ferieophold for vanskeligt stillede familier og børn. Fokuseringen betød, at AF f.eks. ikke længere skulle støtte ferieprojekter med rente- og afdragsfrie lån.

I processen frem mod nye vedtægter anmodede AF i sit interne høringssvar til STAR, at: "Fonden ønsker et klart politisk mandat til at afvikle fondens låneportefølje samt en klar legitimering af de værktøjer, der kan være nødvendigt at tage i brug for at realisere afviklingen". AF's ønske blev indskrevet direkte i de reviderede vedtægter

Efterfølgende anmodede STAR og AF Kammeradvokaten om en notits om hvordan man kunne foretage afvikling af lånene. Kammeradvokatens svar forelå d. 1. december 2015, hvor det fastslås, at "Nærværende notits forholder sig ikke til den konkrete håndtering af det enkelte låneengagement og udgør heller ikke en udtømmende juridisk rådgivning for så vidt angår valget af afviklingsform for det konkrete låneengagement". Notitsen opregner fire forskellige muligheder for afvikling af låneengagementerne. (Kammeradvokaten, d. 1. december 2015. 7212545)

Efterfølgende fremsendte AF en anmodning om tilbagebetaling af 49 lån fordelt på 46 låntagere – herunder 30 kulturinstitutioner. Den samlede hovedstol var ca. 867 mio. kr. Lånene er af meget varierende størrelse, men er i alle tilfælde givet for en periode på 25 år. Lånene var af alle blevet opfattet som donationer, hvorfor anmodningen fra AF var meget overraskende for de implicerede. Det var gennem årene, og ved lånenes tilblivelse, blevet bedyret, at låneforholdet ved udløb uden problemer kunne forlænges eller evt. mortificeres, hvilket aktivt blev fremhævet af både AF's medarbejdere, direktion og bestyrelsesmedlemmer.

Association of Danish Museums
Vartov, Farvergade 27D
1463 København K, Denmark
T + 45 4914 3966
F + 45 4914 3967
info@dkmuseer.dk
www.dkmuseer.dk

Nils M. Jensen
Direktør/Director
M +45 2548 9328
nils.m.jensen@dkmuseer.dk

Lån eller donation?

Lånene blev typisk stillet til rådighed for museer og institutioner i ferie- og oplevelsessektoren til projekter, som ikke havde en økonomi, som gjorde det muligt at optage fremmedfinansiering på markedsmæssige vilkår. AF begrundede långivningen - frem for uddeling som donation - med, at fonden gennem tinglysning af et lånedokument ønskede at sikre, at de bygninger og anlæg som lånene blev ydet til, blev anvendt til det påtænkte formål. Ved lånene havde AF ofte indflydelse på andre finansieringskilder til et givent projekt, og AF havde også ønske om, på linje med evt. andre fonde, at blive hædret i donationslister og på plaketter, som ydede bidrag uden tilbagebetalingsforpligtelse. Med andre ord var AF's lån helt at sammenligne med donationer.

AF har i egne regnskaber, gennem årene før vedtægtsændringen i 2014 i øvrigt heller ikke noteret låneforholdet som fordringer (hvis de var mere end 3 år), men reelt afskrevet dem (se f.eks. [AF's årsberetning 2015](#), Finansielle forhold, nøgletal (s. 20)).

Organisationen Danske Museer fik ved aktindsigt lejlighed til at konstatere, at ovenstående beskrivelse af sagen er korrekt – og at museer og andre kulturinstitutioner med rette har kunne opfatte låneforholdet som beskrevet ovenfor. Det bekræftes f.eks. i mail fra STAR d. 28.4 2014 til medlemmerne af AF-bestyrelsen: i mailen "... udkast til nye vedtægter for Arbejdsmarkedets Feriefond". Her opregnes konsekvenserne ved ændringer af de enkelte paragraffer, og her kan under § 3 pkt. nr. 3 læses: "Det kommer klart til at fremgå, at AFF ikke længere støtter jord og mursten eller giver rente- og afdragsfrie lån, *der nærmest automatisk forlænges*. Der bliver dog en kattelerm i form af tilskud, hvis tilskuddet understøtter formålet efter § 2, stk. 1." Netop denne passus gentages i øvrigt ordret (i punkt 2) i den rent interne høringsfase blandt bestyrelsen i AF, af Dansk Arbejdsgiverforenings repræsentant, (DA høringssvar af 5. 5 2014 til Arbejdsmarkedets Feriefond).

AF og Beskæftigelsesministeriet valgte i udgangspunktet, efter Kammeradvokatens notits fra d. 1. december 2015, at forholde sig til lånene, som var de optaget på almindelige kommercielle vilkår - og opererer bl.a. med tilbagebetaling før tid til en tilbagediskonteret værdi. Kammeradvokaten noterer i notitsen, at låntager gennem 25 år har kendt forfaldstidspunktet, og at man har haft god tid til at spare op. Men lånene er altså i praksis givet til institutionerne ud fra ovenstående filantropiske motiv og i øvrigt til institutioner, som ikke kan opnå lån på normale markedsmæssige vilkår.

Det bør bemærkes, at konsekvensen af ændringen af AF-bekendtgørelsen, mod sædvane, ikke var i offentlig høring blandt berørte parter eller organisationer som ODM. Det forekommer meget besynderligt, når der er tale om så drastiske ændringer.

De rente- og afdragsfrie lån er givet til ikke-kommercielle aktører (museer er i Unesco's definition, at regne for non kommercielle aktører). Når AF vælger at kræve disse lån indfriet på trods af, at man ved lånenes optagelse har givet låntagerne en forventning om, at løbetiden administrativt kunne forlænges eller mortificeres, er der reelt tale om, at AF ændrede uddelingsprincip med tilbagevirkende kraft – et reelt et løftebrud.

Aktuel status:

Sagen er stadig ikke løst – og har nu verseret i mere end 3 år. Der henvises til komplicerede og langvarige forhandlinger med EU-Kommissionens konkurrence-generaldirektorat. EU-bureaukrati anvendes som årsag til at sagen trækker ud. I

mellemtiden er de første institutioner i klemme. Det er værd at bemærke, at mange af låntagerne er væsentlige forvaltere af dansk kultur- og naturarv, og ofte er placeret i økonomisk sårbare egne af landet, hvor indtægterne fra turismen betyder meget.

Det kan nøgternt konstateres, at AF har udestående rente- og afdragsfrie lån til kulturelle institutioner for over 500 mio. kr. Ønsket om, mod alle aftaler, at trække midler ud af i forvejen subsidierede og trængte institutioner vil medføre betydelige vanskeligheder – for nogen givetvis konkurs.

Derfor ønsker en bred kreds af de ramte institutioner snarlig afklaring der betyder, at lånene enten eftergives en gang for alle - eller forlænges rente- og afdragsfrit i yderligere 25 år. Præcist som det blev formuleret ved indgåelsen af lånene.

Vi vil meget gerne underbygge ovenstående i et foretræde for Folketingets Kulturudvalg

Med venlig hilsen

Nils M. Jensen